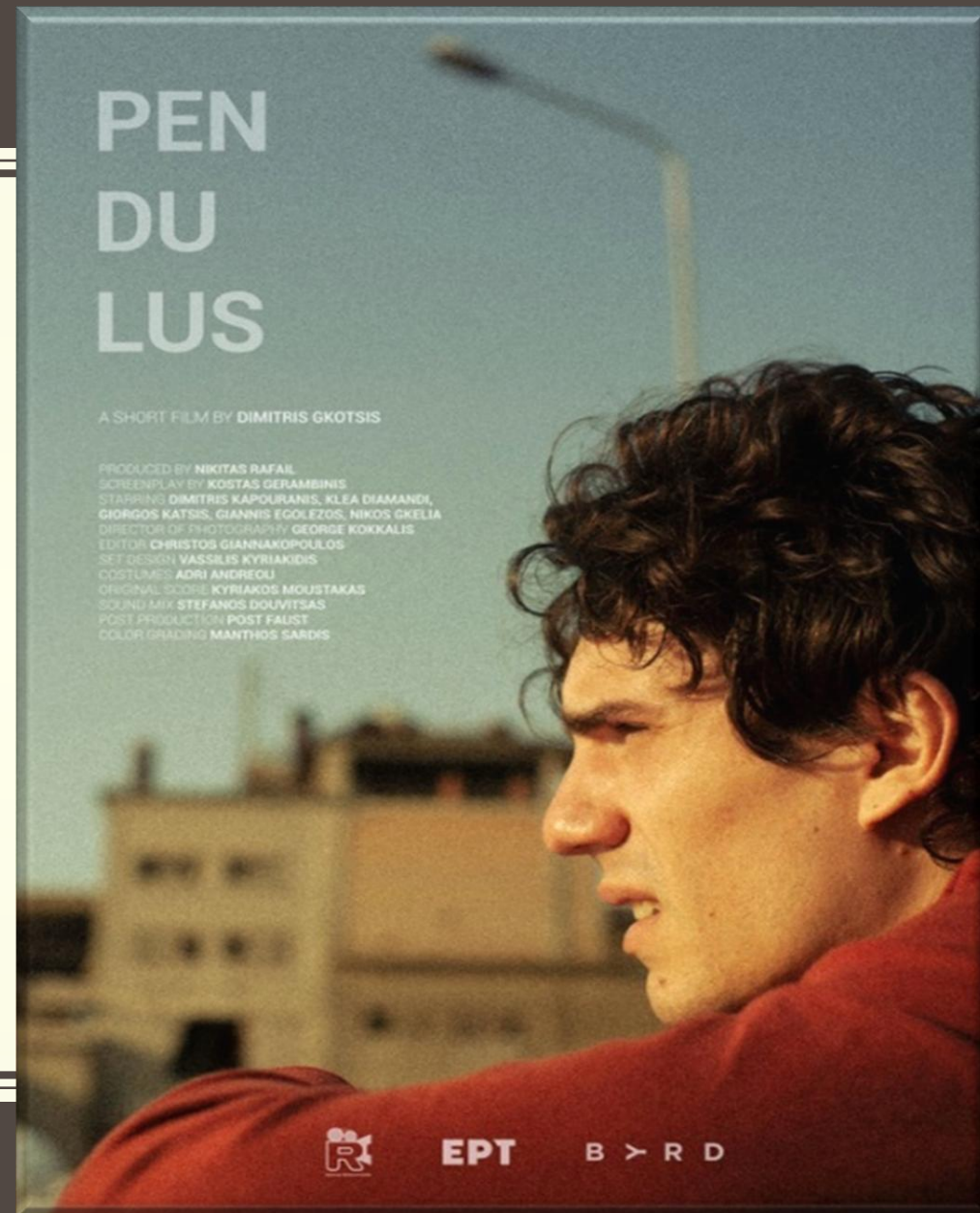

**ΕΝΑ ΦΙΛΜ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ:
PENDULUS
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΚΟΤΣΗΣ**

**Β. Σακκά -Τρ. Πετρίδης
(Ο.Ι.Ε.Ε.)
4/11/2023**

“The Past can be seized only as an image”
Walter Benjamin

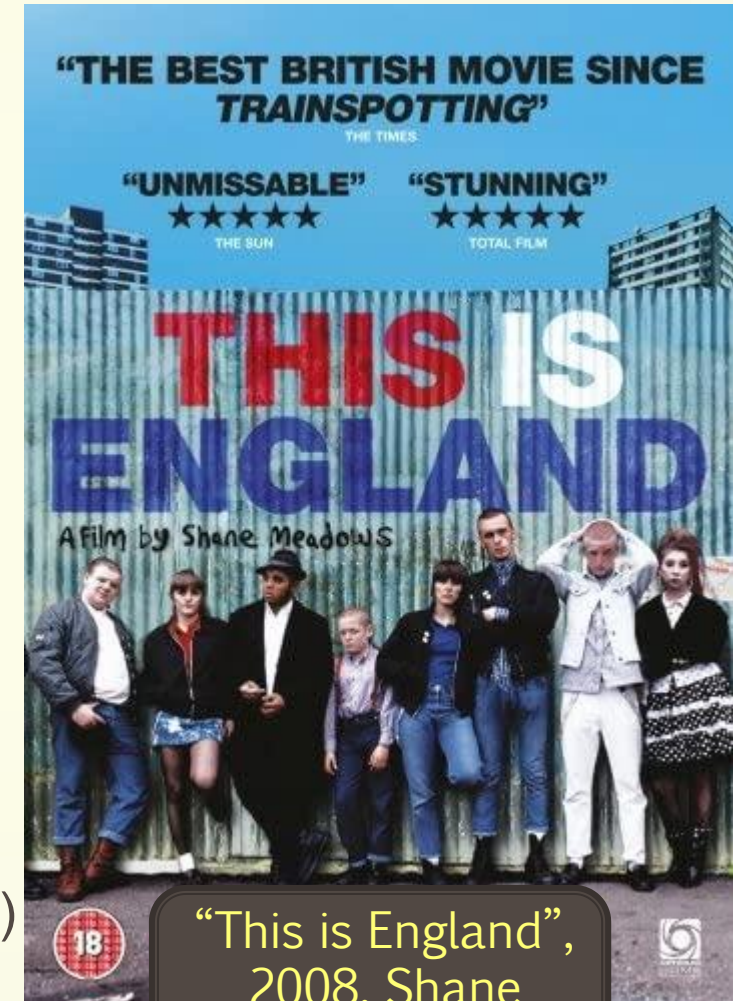
- Οπτικός και μιντιακός γραμματισμός (καλλιέργεια *«ευφυούς παρατηρητικότητας»*)
- Μετακίνηση από παγιωμένες απόψεις περί ιστορικής μάθησης
- Ιστορικός γραμματισμός ➔ γνωστικός αναπροσανατολισμός (Keith Barton, 2011)
- «Ιστορία είναι ο ανθρώπινος πόνος»

“Vlora”,
1991

Τι σημαίνει «βλέπουμε ένα φιλμ» στην τάξη;

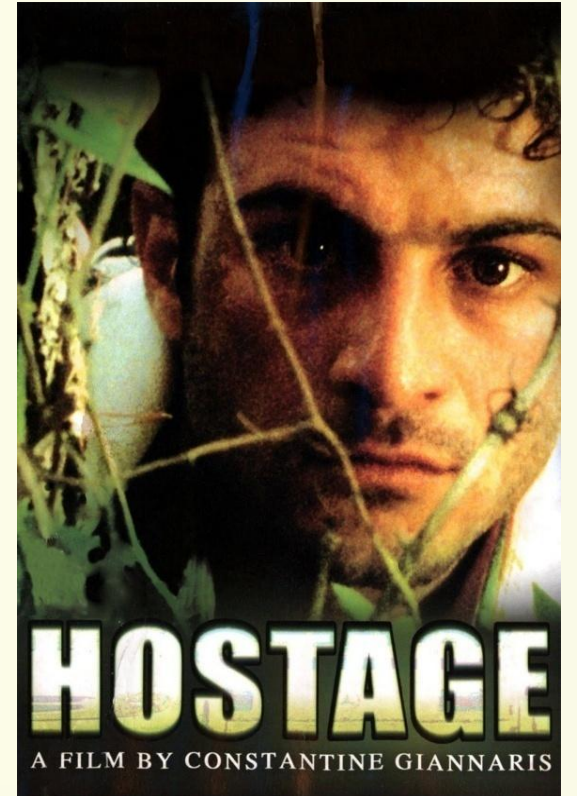
- Πού αποσκοπούμε: να οπτικοποιήσουμε την ιστορία; Να διεγείρουμε την ιστορική φαντασία;
 - Να θέσουμε ερωτήματα; Να υποδείξουμε απαντήσεις;
 - Να επιχειρήσουμε ερμηνείες;
 - Να προαγάγουμε την αισθητική απόλαυση;
 - Να συζητήσουμε και να διαφωνήσουμε;
 - Να καλλιεργήσουμε τον οπτικό και μιντιακό γραμματισμό;
 - Να τους/τις εξοικειώσουμε με τη φιλμική γλώσσα;
 - Να προκαλέσουμε σοκ και δέος;
- (Ίδιο φιλμ, ίδιες ηλικίες, διαφορετικές αντιδράσεις και προσλήψεις)

“This is England”,
2008, Shane
Meadows

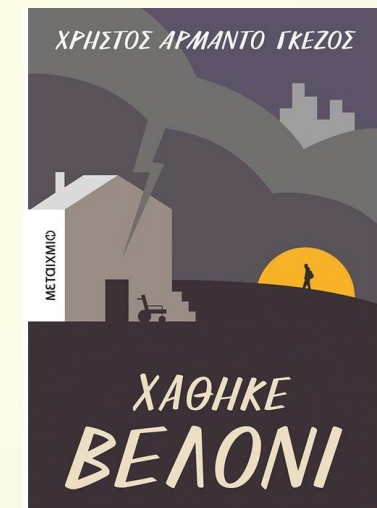
Κινηματογραφικό υλικό: προβλήματα-ματαιώσεις

- Να δούμε μια ταινία: μια ώρα χαλάρωσης; Ένα μάθημα ιστορίας ή κοινωνιολογίας; Ευκαιρία για ιδεολογική χειραγώγηση;
- Προγραμματισμός βασισμένος στην πραγματικότητα του σχολείου και της τάξης
- Καταλληλότητα υλικού (παιδαγωγική, ηλικιακή, πολιτισμική)
- Απορίες, παρανοήσεις, σοκ, τραύμα...
- Αδυναμία χειρισμού αντιδράσεων (έλλειψη προετοιμασίας, άγνοια)
- Ολόκληρη ταινία ή αποσπάσματα;
- Τι προηγείται και τι έπεται της προβολής;
- Εγκεκριμένο υλικό ή πρωτοβουλίες που υπαγορεύει η επικαιρότητα;
- Στο πλαίσιο διδασκαλίας συγκεκριμένων αντικειμένων ή στο πλαίσιο project, πολιτιστικών προγραμμάτων, επετειακών αναφορών;
- Διαθεματικές και διεπιστημονικές συνεργασίες.

Αξιοποίηση κινηματογραφικής εικόνας στο σχολείο: προαπαιτούμενα

- Καλή γνώση της ιστορικής περιόδου/γεγονότος (εκπαιδευτικός)
- Στοιχειώδης γνώση οπτικής/ φιλμικής γλώσσας
- Στοιχειώδες γνωστικό πλαίσιο (μαθητές/-τριες)
- Καλή σχέση με την τάξη: εμπιστοσύνη, ανθρωπογεωγραφία, σύνθεση μαθητικού πληθυσμού (έμφυλη, πολυπολιτισμική, τραυματικές εμπειρίες, ιδιαιτερότητες), πολιτισμικό περιβάλλον
- Εξοικείωση με αναλογο οπτικό και κινηματογραφικό υλικό
- Μαθησιακό προφίλ μαθητών, παιδαγωγική ωριμότητα, προεργασία, ηλικία και περιβάλλον
- Πολύ καλή προετοιμασία
- Συνδυασμός με άλλες μορφές ιστορικής αναπαράστασης: π.χ. λογοτεχνία, docudrama, performances, εικαστικά

Βήματα προσέγγισης κινηματογραφικού υλικού (Δ. Μαυροσκούφης, 2005).

- Α. Αναζήτηση πληροφοριών για την υπό εξέταση ταινία στη βιβλιογραφία ή σε μια βάση δεδομένων*.
- Β. Κριτική προσέγγιση και ανάλυση της ταινίας

1. Εξέταση εξωτερικών χαρακτηριστικών:

- Τίτλος
- Είδος-θέμα
- Παραγωγή: χώρα προέλευσης , τόπος, χρόνος δημιουργίας
- Γλώσσα (μετάφραση-μεταγλώττιση)
- Διάρκεια
- Χρώμα
- Διανομή-προβολή

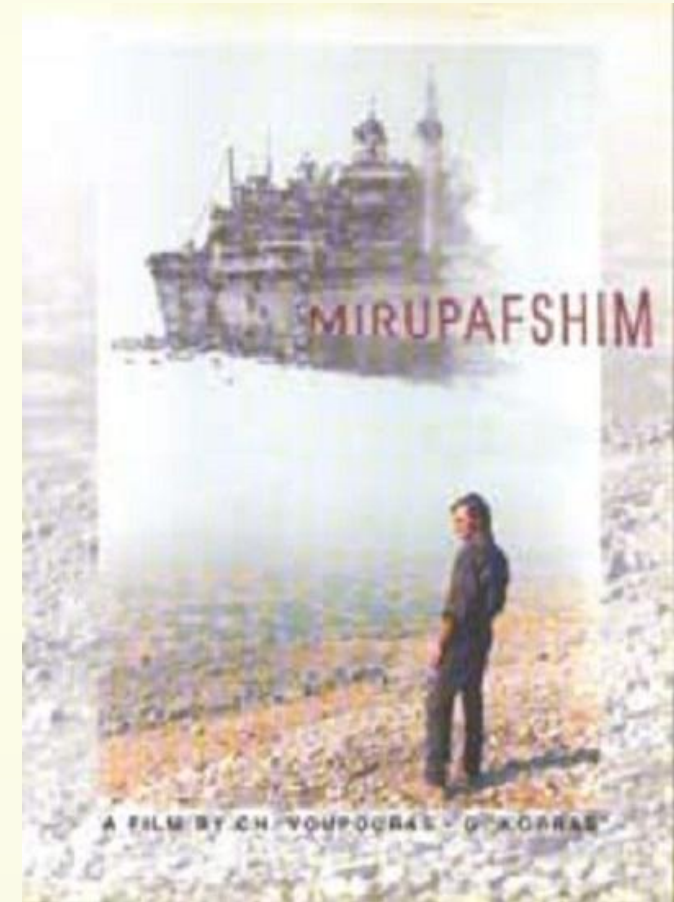
* π.χ. The Internet Movie Database (IMDb), στο us.imdb.com καθώς και σε σχετικές διευθύνσεις για συσχέτιση ταινιών με ιστορικές περιόδους: www.fordham.edu/halsall/

“The Monuments Men”,
2014, George Clooney

2. Εξέταση υπόβαθρου (τα περί την ταινία):

- Εταιρεία παραγωγής ή ανεξάρτητη παραγωγή
- Σκηνοθέτης: βιογραφικό, έργο, θέματα, ιδεολογία, τεχνική...
- Συσχέτιση ταινίας με το συνολικό έργο του σκηνοθέτη
- Σενάριο: συντελεστές –συγγραφείς, αφόρμηση, προσαρμογή αρχικής ιδέας, συσχέτιση με λογοτεχνικό ή ιστοριογραφικό έργο, οπτικές
- Πρωταγωνιστές - διανομή ρόλων

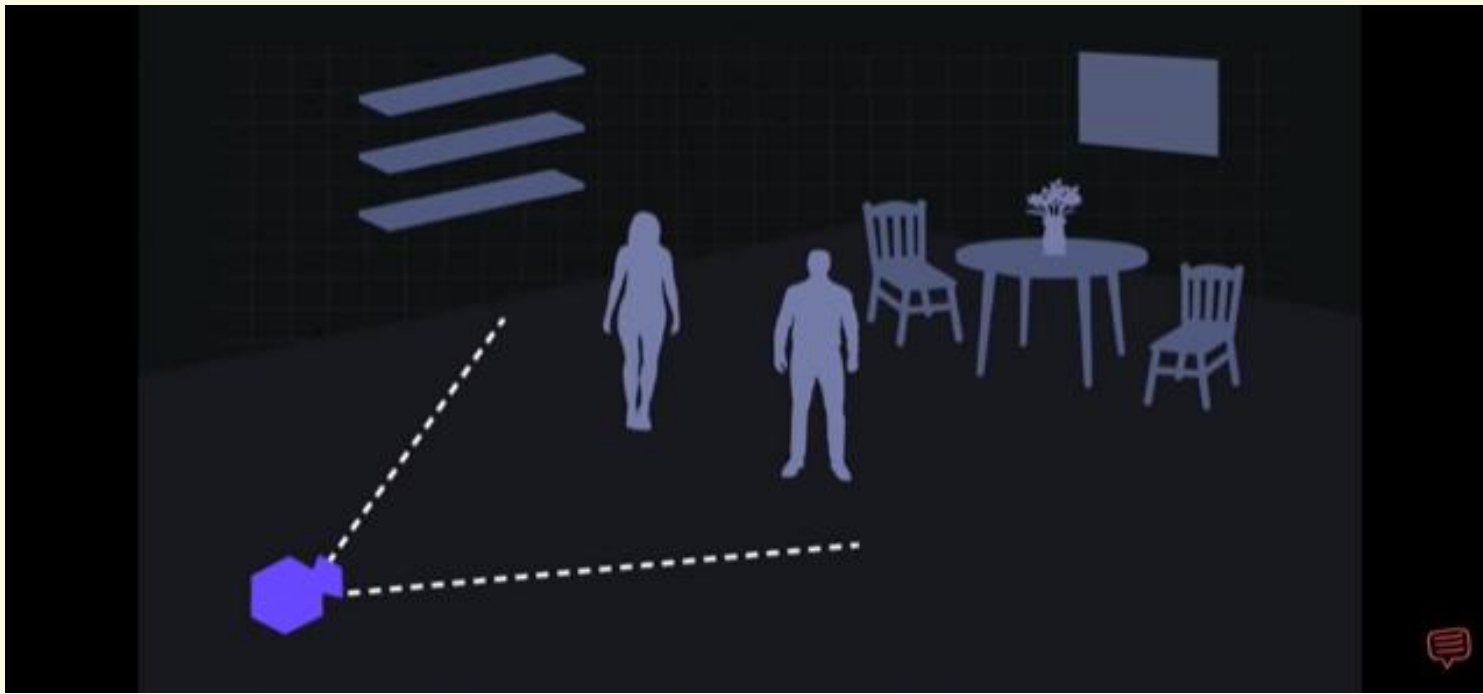

3. Εξέταση εσωτερικών χαρακτηριστικών

- Γνησιότητα-αυθεντικότητα ταινίας
- Φωτογραφία: επιρροές από καλλιτεχνικά ρεύματα, φορητή-κινούμενη ή σταθερή κάμερα, πλάνα, γωνίες λήψης, εστίαση, ταχύτητα, φωτισμός, χρώματα, φακοί, φίλτρα...
- Σκηνοθεσία: **καδράρισμα πλάνων (mise en scène)**, στυλ, τοποθεσίες-σκηνικά, μακρινά και ανοιχτά ή κοντινά και κλειστά πλάνα, απόσταση...
- Κίνηση: κινούμενη ή σταθερή κάμερα, μηχανική παραμόρφωση της κίνησης (αργή ή γρήγορη κίνηση)
- Ερμηνεία: στυλ (θεατρικό-κινηματογραφικό), τεχνικές, χρήση γλώσσας.
- Υπόθεση: επιλογές και όψεις, βασικό θέμα, συσχέτιση με άλλα θέματα, είδος και ροή αφήγησης, πλοκή, συμπυκνώσεις και συνοψίσεις, χαρακτήρες.

“Hotel Rwanda”,
2004, Terry George

James Monaco, (2000).
How to read a film,
New York-Oxford:
Oxford University Press

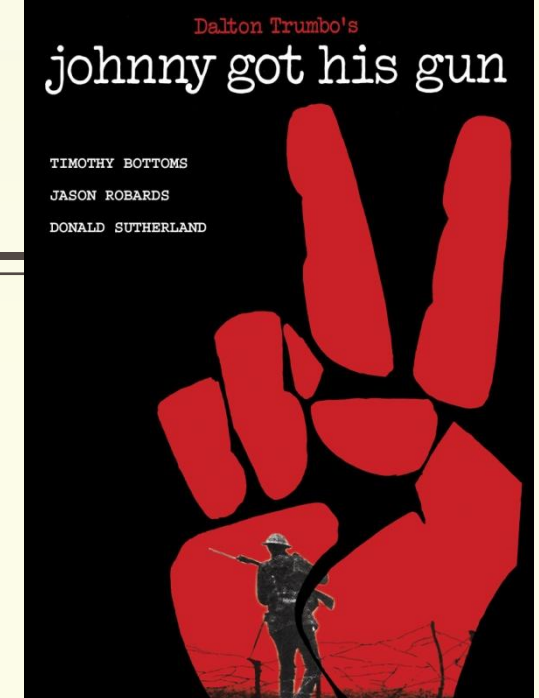

- Δραματικότητα: πλοκή, ανατροπές, απρόοπτα, δραματική ειρωνεία, δράση και αντίδραση χαρακτήρων, ένταση, διάλογοι, τόνος και χρώμα ομιλίας, προσφορά, τόπος, χρόνος και διαχείρισή του, διαδρομή-συσχέτιση πλάνων...
- Ήχος και μουσική: είδος και ποιότητα, εφέ, αποτελέσματα (για ομιλούσα ταινία)
- Επιμέλεια (editing): επιλογή και διαδοχή πλάνων, ακολουθία και συνοχή ή χαλαρή σύνδεση, τελικό αποτέλεσμα-συσχέτιση με ρεαλιστική ακολουθία γεγονότων
- Θεωρία και ύφος: κινηματογραφική οπτική και στυλ, επιρροές από ρεύματα καλλιτεχνικά και θεωρητικά (direct cinema, ρεαλισμός, ιμπρεσιονισμός, εξπρεσιονισμός, dogma...).
- Σύνθεση: συσχέτιση εικόνας, ήχου, λόγου, μορφής, στυλ κλπ - διαμόρφωση τελικού αποτελέσματος-αξιολόγηση.

4. Ανάλυση:

- Ιδεολογία: πολιτικές επιρροές, κουλτούρα, θρησκεία, εθνικότητα, φύλο κλπ-αξίες, στάσεις, προκαταλήψεις, στερεότυπα, αποσιωπήσεις, ταμπού κλπ.
- Ντοκουμέντα – επινοήσεις- ανάμειξη διαφορετικών αποσπασμάτων
- Προθέσεις-μηνύματα
- Πρόσληψη: πληροφορίες ή υποθέσεις για το αρχικό κοινό (διαφοροποιημένο ή ομογενοποιημένο), υποδοχή-απήχηση, διαφορές στις αντιδράσεις, κριτικές, συνεντεύξεις, διαφημίσεις, αλλαγές στάσεων με τα χρόνια, επιρροές στο έργο του ίδιου ή των άλλων δημιουργών, αναθεωρημένες εκδόσεις και αντίγραφα.
- Ένταξη της ταινίας στην ιστορία του κινηματογράφου
- Ιστορικά - κοινωνικά συμφραζόμενα: συσχέτιση με γεγονότα και κοινωνία εποχής, σύγκριση με άλλες πηγές και ακαδημαϊκά έργα
- Χρησιμότητα ταινίας ως ιστορικής πηγής.

ΠΟΥΛΙΑ ΣΤΟ ΒΑΛΤΟ

Φώφη Πρωτογερέλη
Έλλη Νικολάου
Δάσποινα Ζυγούρα
Πάτρα Χατζησάββα

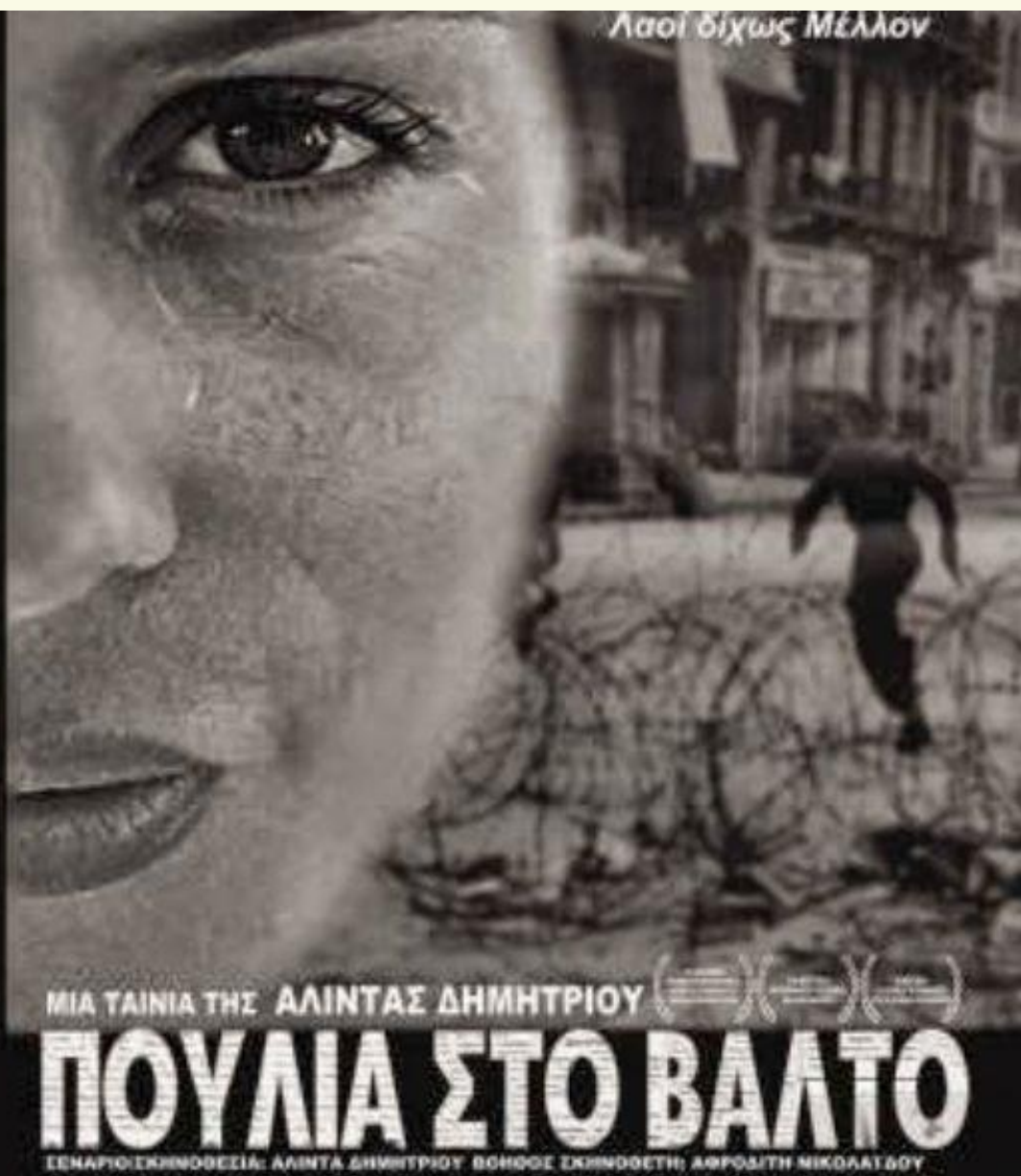
Πολιτικό ντοκιμαντέρ, έμφυλες
προσεγγίσεις:

Αλίντα Δημητρίου
«Πουλιά στο Βάλτο»,
«Τα κορίτσια της Βροχής»

Ιστορία είναι ο ανθρώπινος πόνος

Δανάη Φιλισπούλου
Πόπη Καράμπαλη
Ευγενία Λαμπρινού
Νίτσα Γαβριηλίδου
Βάσω Δημησπούλου
Μαίρη Αρώνη
Βάγια Παπακόγκου
Κατίνα Βασιλία
Σούλα Καρανίκα
Κούλα Καρανίκα
Ελένη Σκαρπέτη

Λαοί δίχως Μέλλον

ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΤΗΣ ΑΛΙΝΤΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

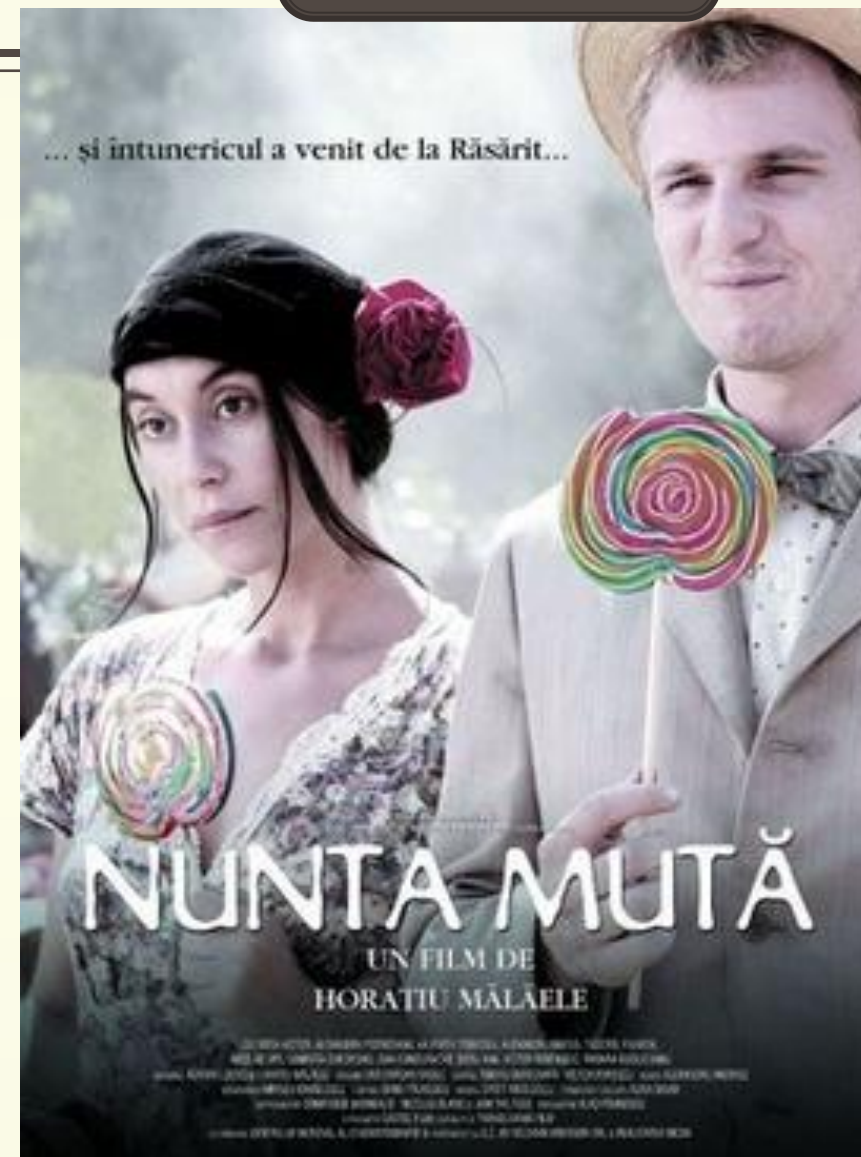
ΠΟΥΛΙΑ ΣΤΟ ΒΑΛΤΟ

ΣΕΝΑΡΙΟ:ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: ΑΛΙΝΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΒΟΗΘΟΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗΣ: ΑΦΡΟΣΜΗ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

Διαδικασία :

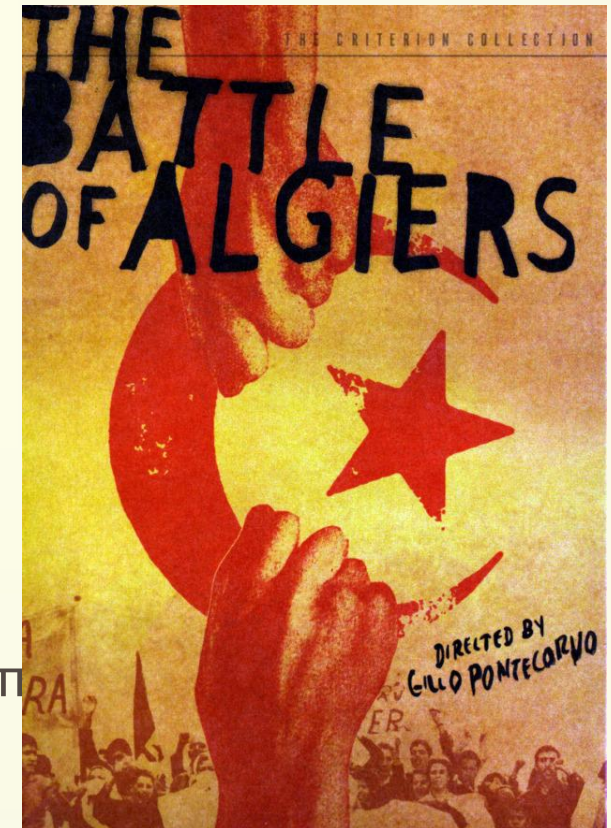
- Επιλογή υλικού με κριτήρια τη διδακτική πρόθεση και λειτουργία
- Σύγκριση τμημάτων του υλικού με άλλες ιστορικές πηγές και σχετική βιβλιογραφία – αξιολόγηση - καταγραφή σχολίων
- Επιλογή συγκεκριμένου υλικού – προσεκτική εξέταση-ανάλυση (σημειώσεις, σχόλια σε επιλεγμένες σκηνές ή διαλόγους)
- Προβολή του υλικού ύστερα από εισαγωγική συζήτηση και διευκρίνιση καθηκόντων των μαθητών
- Διακοπές της προβολής για συζήτηση και ανάλυση
- Προβολή αποσπασμάτων με και χωρίς ήχο (=αξιολόγηση της επίδρασής τους στον τρόπο πρόσληψης της εικόνας)
- Δεύτερη (συνολική) προβολή
- Κατ' οίκον εργασία (π.χ. σύγκριση οπτικού υλικού με ιστοριογραφικό έργο)

“Nunta Muta”,
2008, Horatiu
Malaele

Διδακτική δραστηριότητα για την αξιοποίηση κινηματογραφικού ή τηλεοπτικού υλικού:

- Γρήγορη θεώρηση του υλικού
- Ανάλυση και σύγκρισή του με άλλο υλικό - βασικά θέματα και ερωτήσεις
- Σύγκριση ιστοριογραφικής αναπαράστασης με κινηματογραφική ή τηλεοπτική
- Συσχέτιση περιεχομένων ταινίας με περιεχόμενο μαθημάτων
- Σύμπτωση ή απόκλιση ιδεών και αξιών
- Προσφέρει το υλικό ικανοποιητική ιστορική εικόνα;
- Είναι αποτελεσματικό το υλικό; Ασκεί επιρροή;
- Συλλαμβάνει και απεικονίζει πειστικά το κλίμα της εποχής;
- **Προσφέρει αξιόλογη ιστορική εμπειρία;**
- Αναζήτηση πληροφοριών για το υλικό (τίτλος, χρόνος και τόπος παραγωγής, δημιουργός, υποδοχή από το κοινό και τους ειδικούς...)

FROM THE DIRECTOR OF GLADIATOR

KINGDOM OF HEAVEN

“Η Βασιλεία των Ουρανών”
Ridley Scott, 2002

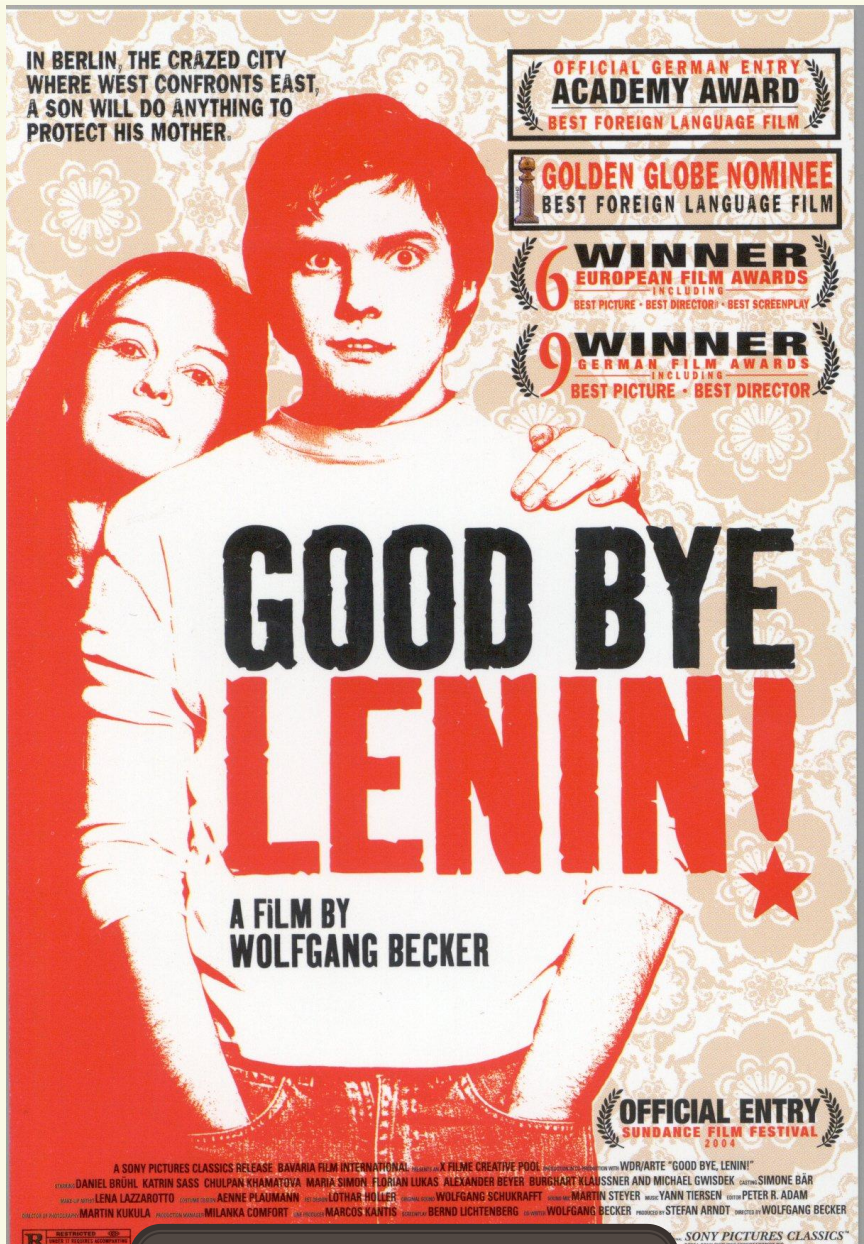

Ανάλυση συγκεκριμένων σκηνών με βάση το ακόλουθο πλαίσιο:

Σκηνή	Πρόθεση-λειτουργία	Ιστορικά σχόλια (Με βάση άλλες πηγές ή ιστοριογραφικά κείμενα)
-πλάνο (πρόσωπα, τόπος, χρονολογίες, συμπεριφορές, κοστούμια, τεχνικές κλπ)		
-αφήγηση		
-διάλογοι		
-μουσική		

- Μετά από μια εισαγωγική συζήτηση, καλούμε τους μαθητές να παρακολουθήσουν το σύνολο ή τμήματα της ταινίας και να κρατήσουν σημειώσεις. Διακόπτουμε για διευκρινίσεις, αναλύσεις, περαιτέρω στοιχεία ή για να επιστήσουμε την προσοχή τους όπου και όταν θεωρούμε ότι χρειάζεται. Με τη μέθοδο αυτή και με λεπτομερή ανάλυση/αποδόμηση συγκεκριμένων σκηνών, αξιολογούμε το υλικό και αντλούμε τα απαραίτητα συμπεράσματα.

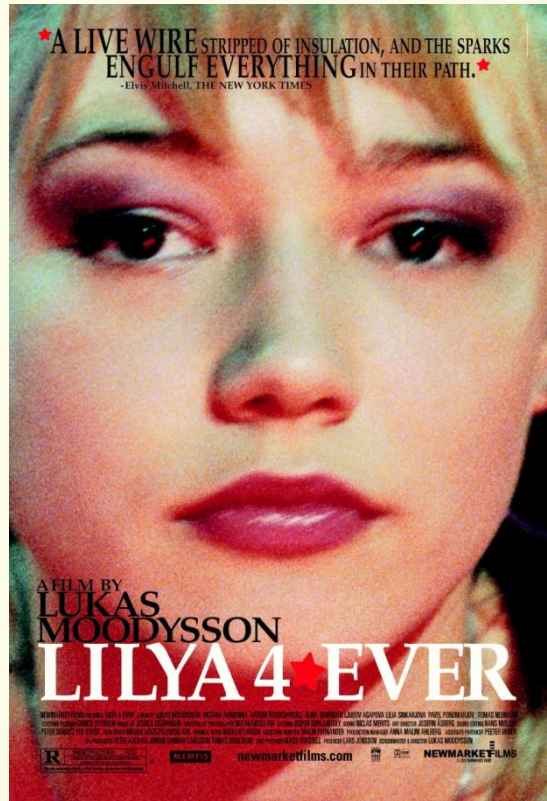

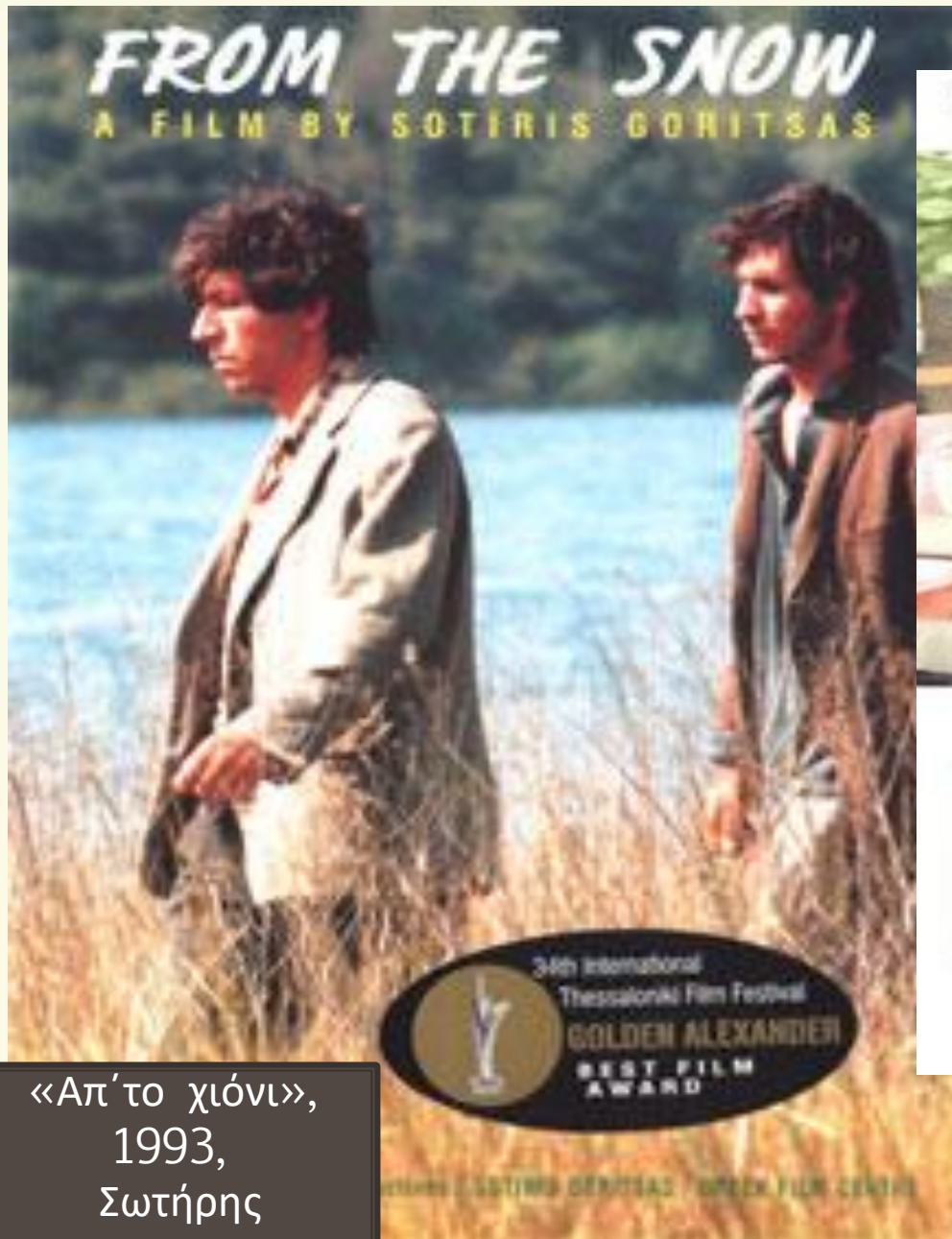
Wolfgang Becker,
2003

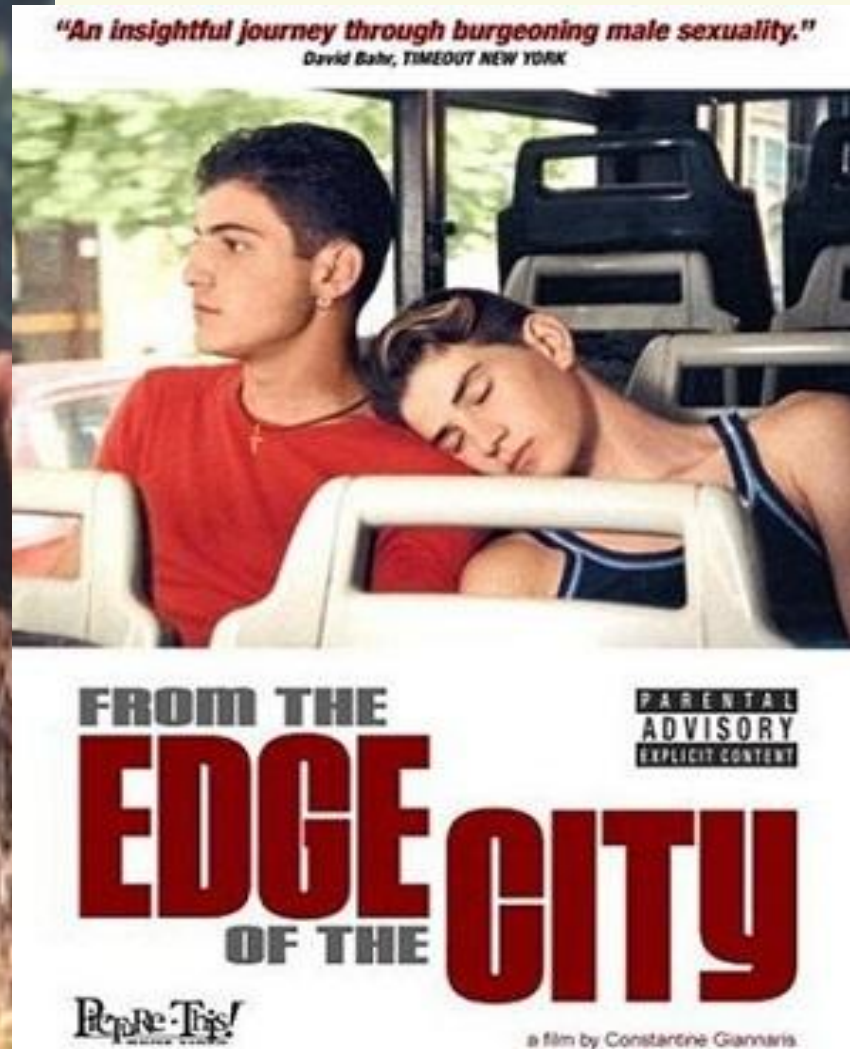
«Η ζωή των άλλων»,
2006, Florian Henckel
von Donnersmarcht

“Lilya 4ever”,
2003, Lukas
Moodysson

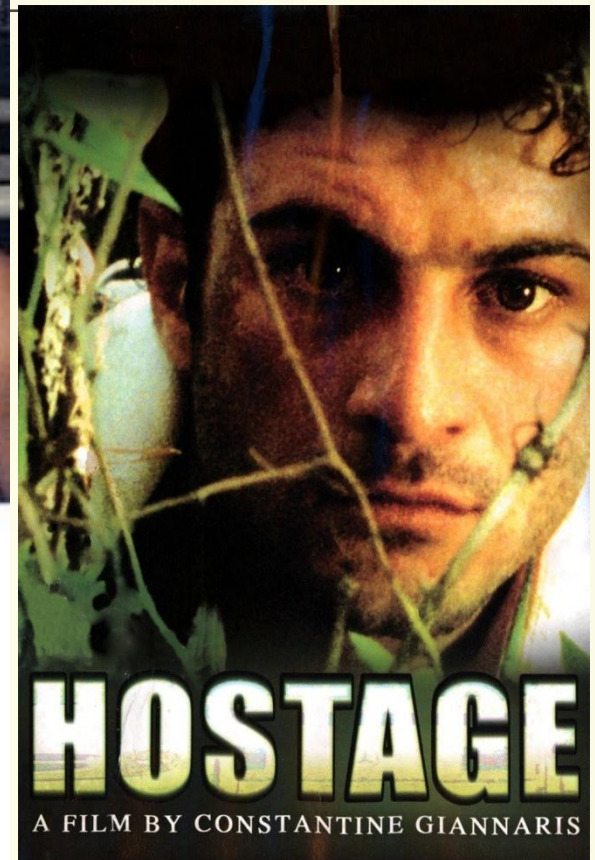

«Απ' το χιόνι»,
1993,
Σωτήρης
Γκορίτσας

«Από την άκρη της πόλης», 1998,
«Όμηρος», 2005,
Κωνσταντίνος Γιάνναρης

« un film culte »
konbini

« du grand cinéma »
l'express

LA HAINE

25 ANS APRÈS
jusqu'ici tout va bien...

lazennec présente
vincent cassel, hubert koundé, saïd taghmaoui dans un film de **mathieu kassovitz**
scénario mathieu kassovitz lumière pierre aim cadre georges diane assistant réalisation éric pejoat décorateur giuseppe pontore montage mathieu kassovitz
et scott stevenson conception sonore et prise de son vincent tutti mixage dominique dalmasso directeur de production gilles sacuto producteur délégué
christophe rossignon producteurs associés adeline lecallier et alain rocca produit par les productions lazennec en coproduction avec le studio canal,
la sept cinéma, kasso inc production, avec la participation de canal+, collimage 5 et studio images, distribué par rakl pour lazennec diffusion

STUDIOCANAL

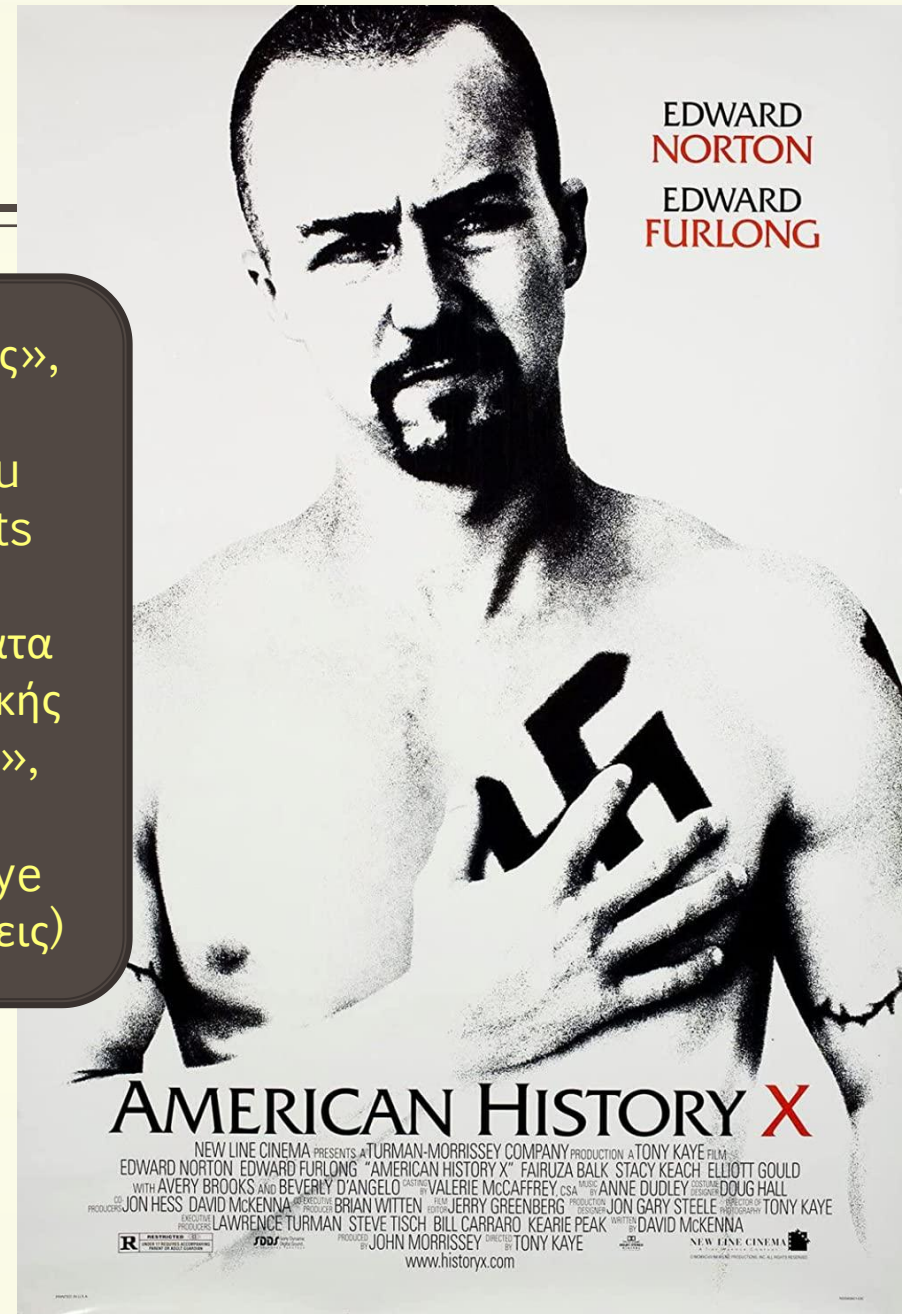
AU CINÉMA LE 5 AOÛT

version restaurée 4k

« Το μίσος »,
1995,
Mathieu
Kassovits

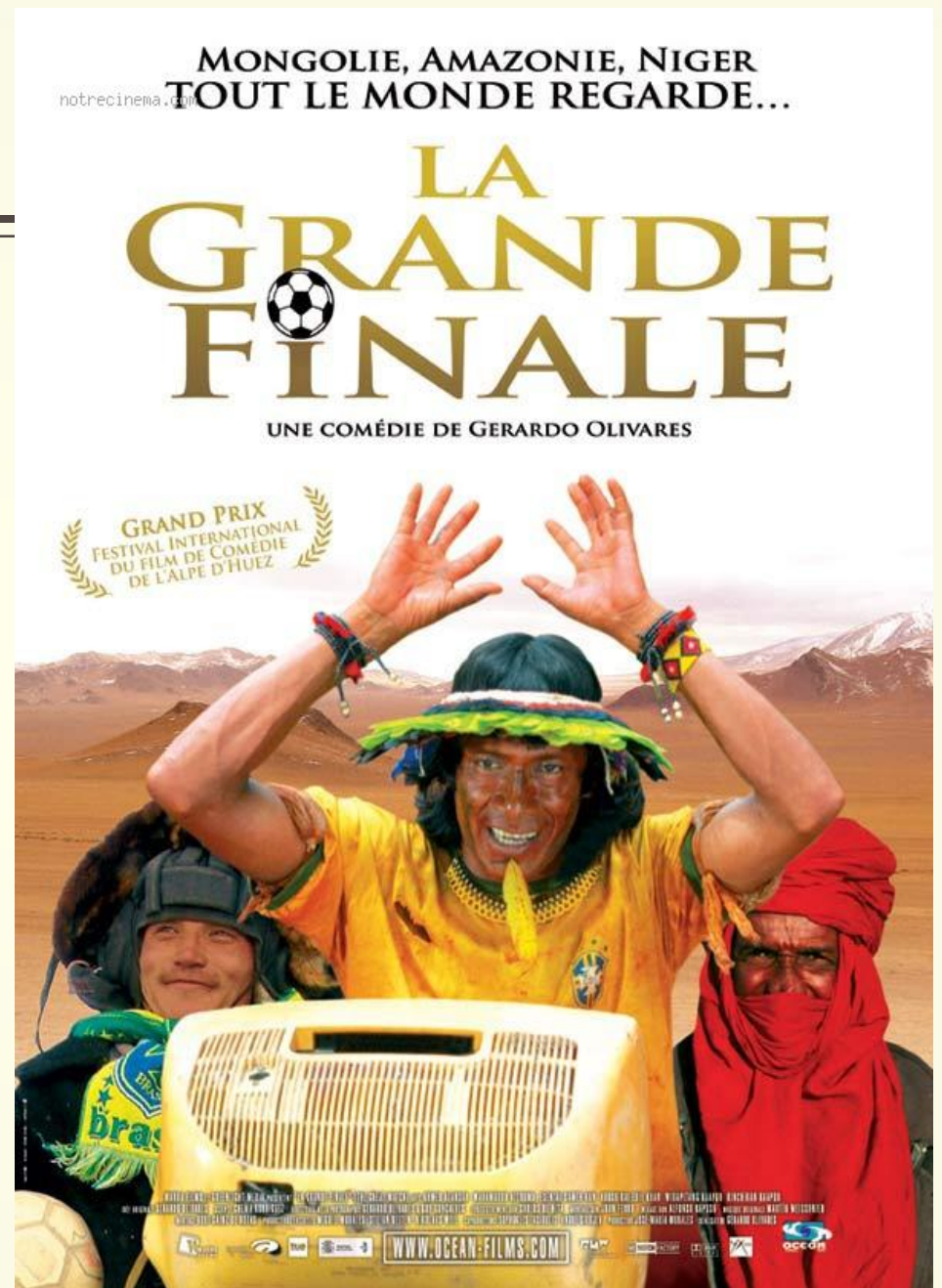
« Μαθήματα
Αμερικανικής
ιστορίας »,
1998,
Tony Kaye
(Καταλήψεις)

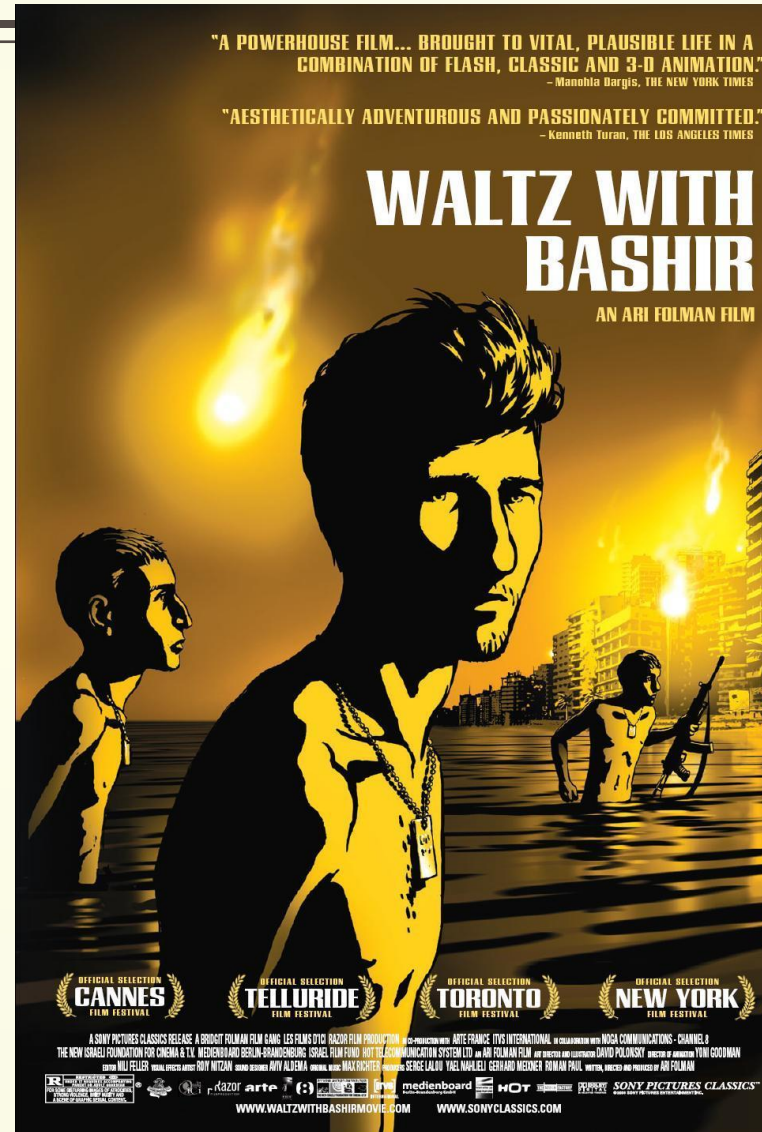
«Το θαύμα της Βέρνης,
2003,
Söenke Wortman

La grande
finale,
2006,
Gerardo
Olivares

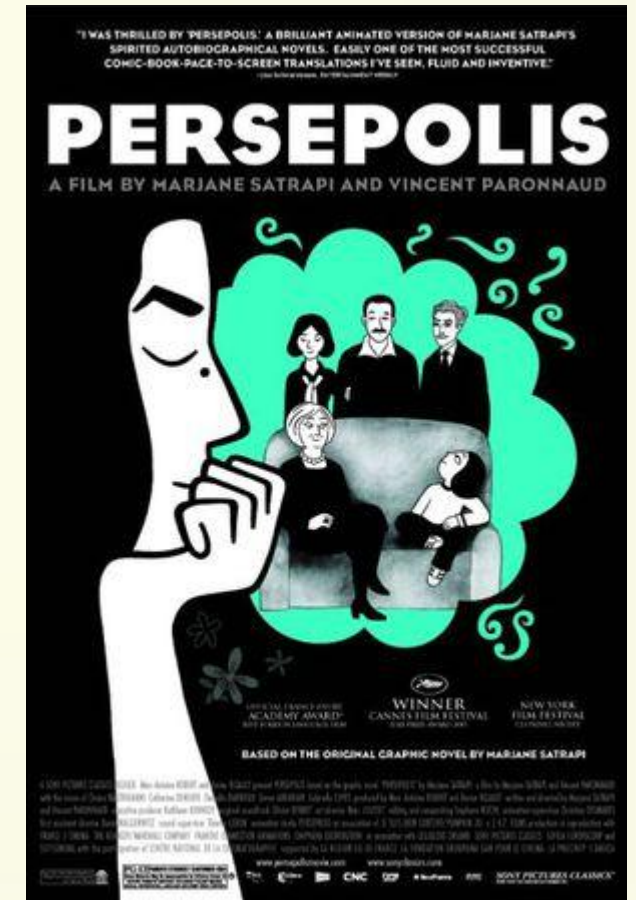
Επίλογος Πότε και πώς όλα αυτά;

- Συνεργασία με άλλες ειδικότητες πχ ξενόγλωσσες ή άλλες, ανθρωπιστικές επιστήμες
- Πολιτιστικό πρόγραμμα /Project με θέμα: Κινηματογράφος και ιστορία (πχ με θέματα παγκόσμιας ιστορίας)
- Κινηματογραφική Λέσχη
- «Πάμε σινεμά;»
- Διαγωνισμοί ιστορικού ντοκιμαντέρ

Βαλς με τον
Μπασίρ, 2008,
Ari Forman

Περσέπολις, 2007,
Marjan Satrapi-
Winshluss

Pendulus / Εκκρεμές (2022)

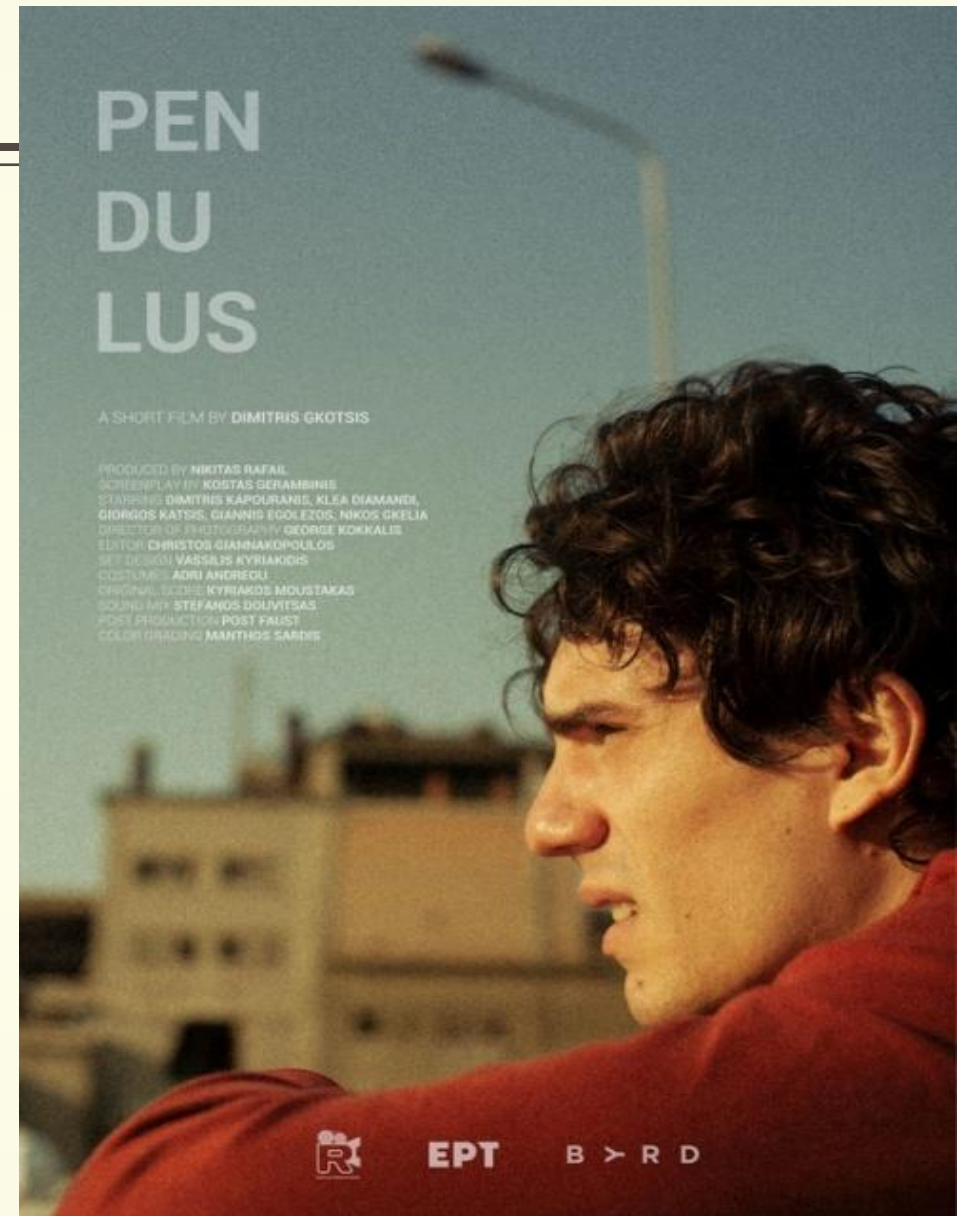
- Arbi, 24, is raised in Athens. After the events on the night of the Serbia-Albania football match, Arbi will have to decide whether to attend the wedding of his relatives, whether to claim the girl he likes, and whether he is Albanian or Greek.
- Σκηνοθεσία: Δημήτρης Γκότσης
- Σενάριο: Κώστας Γκεραμπίνης

Πρωταγωνιστές:

Δημήτρης Καπουράνης,

Κλέα Διαμαντή,

Νίκος Γκέλια

Πώς να προσεγγίσουμε την ταινία (μια πρόταση)

- Σε τι αναφέρεται το φιλμ;
-
- Ποιο είναι το περιβάλλον (φιλικό, οικογενειακό) του Άρμπι;
 - Ποια είναι η στάση της οικογένειας απέναντί του; Γιατί;
 - Σχολιάστε τις ερωτήσεις του αστυνομικού στον Άρμπι.
 - Πώς φαντάζεστε το μέλλον του Άρμπι (δουλειά- σπουδές);
 - Ποια είναι η στάση του όταν παρακολουθεί τον ποδοσφαιρικό αγώνα;
 - Γιατί είναι έξαλλοι με αυτόν κάποιοι από τους άλλους θεατές;
 - Ποια είναι η στάση του φίλου του;
 - Πώς η έλξη του προς την σερβιτόρα και η στάση της επηρέασε την απόφασή του σχετικά με το αίτημα της οικογένειάς του να παρευρεθεί στο γάμο;
 - Ποια είναι η στάση της κοπέλας απέναντι στους Αλβανούς πελάτες- ενώ η ίδια είναι αλβανικής καταγωγής;
 - Η ταινία έχει ανοιχτό τέλος. Γιατί νομίζετε; Έχει σημασία τι έγινε μετά;
 - Ποια είναι η ταυτότητα του Άρμπι; Πώς την προσδιορίζει ο ίδιος;
 - Συζητήστε θέματα ταυτότητας.